

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

Onderzoek en
Wetenschapsbeleid

Van

Persoonsgegevens

Datum

11 december 2023

Referentie

43278767

Bijlagen

1. Kamerbrief Uitvoering motie lid van der Woude over zelfcensuur in wetenschap en hoger onderwijs
2. Onderzoek naar academische zelfcensuur in hoger onderwijs en wetenschap
3. Bijlagen bij onderzoek naar academische zelfcensuur in hoger onderwijs en wetenschap

Onderzoek academische zelfcensuur

Aanleiding

Onlangs is het rapport 'Onderzoek naar academische zelfcensuur in hoger onderwijs en wetenschap' opgeleverd. De aanleiding van dit onderzoek is de motie van het lid Van der Woude c.s. over een onderzoek naar zelfcensuur en beperking van diversiteit van perspectieven in de wetenschap.¹ U heeft toegezegd de Kamer hierover eind 2023 te informeren.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de brief aan de Tweede Kamer te ondertekenen.

Kernpunten

- Het onderzoek naar academische zelfcensuur plaatst zelfcensuur in een breder kader van het borgen en beschermen van een open academisch klimaat en academische vrijheid in het algemeen.
- Het onderzoek sluit aan bij de breed geaccepteerde definitie van het begrip academische vrijheid van de KNAW: 'Het begrip dat medewerkers aan wetenschappelijke instellingen in vrijheid hun onderzoek kunnen doen, hun bevindingen naar buiten kunnen brengen en onderwijs kunnen geven'.
- Uit het onderzoek blijkt dat de ruime meerderheid van onderzoekers, docenten en studenten zich 'in geen enkele mate' of maximaal 'in beperkte mate' beperkt voelt om zich vrij te uiten. Ook past een ruime meerderheid geen zelfcensuur toe. Echter, in elk van deze drie groepen bestaan aanzienlijke minderheden die zich wél beperkt voelen om zich vrij te uiten en wél zelfcensuur toepassen.
- U geeft aan dat de conclusies u zorgen baren en onderschrijft de aanbevelingen uit het rapport. De aanbevelingen zijn gericht aan de instellingen, u zal dan ook met de instellingen over de implementatie hiervan in gesprek gaan.
- Een aantal aanbevelingen sluit aan bij door u reeds ingezet landelijk beleid, zoals ten aanzien van sociale veiligheid en het meldpunt WetenschapVeilig.
- Naast de aanbevolen monitoring door instellingen zelf, zal OCW over vijf jaar nogmaals onderzoek doen naar de wijze waarop onderzoekers, docenten en studenten hun academische vrijheid ervaren.

¹Kamerstuk 35 925-VIII, nr. 40

NB Zowel de KNAW als het ISO zal naar verwachting in de media hun zorgen uiten over de uitkomsten van het rapport. Ook het FD, NRC en Trouw hebben aangegeven geïnteresseerd te zijn in het rapport en uw reactie daarop.